

Резюмета на публикациите за конкурса

Книги

1. **Панчева**, Цветанка. Библиографски и дигитални измерения на българското краезнание. - София : Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019. - 190 с. под печат.

Когато става въпрос за по-цялостно изследване на местното книжовно-документално наследство, съхранявано в българските обществени библиотеки, би следвало то да се разглежда и осмисля чрез взаимната свързаност на трите компонента: краеведска книжнина; краеведска библиография, която представлява неин информационен образ; дигитални копия на тази книжнина, за електронният достъп до които служат именно данните от краеведската библиография. Всяка една от тези три части има и своето самостоятелно значение по отношение на местното книжовно наследство и достъпа до него, но взети заедно те притежават по-голям историко-културен потенциал, който може да намери приложение в различни обществени сфери: по-ефективно образование, възпитание и личностно развитие; научни изследвания; дейности и услуги на местното е-управление; туризма; трансграничното сътрудничество и др. Затова и настоящата монография, отнасяща се до библиографските и дигиталните аспекти на българското краезнание се опитва да надгради върху фундамента на предходно наше изследване за краеведската книжнина, да открива и изяснява връзката ѝ с краеведската библиография и със съвременната организация на достъпа до местни дигитални ресурси, които са съществен дял от притежаваното в регионалните библиотеки културно наследство. За нейна методологична основа, отново, както и в предишната книга, е използвана и анализирана информацията, съдържаща се в ретроспективната и в текущата национална библиография, като този път това са указателите „Библиография на българската библиография” за периода 1852-1944 г. и 1944-1969 г., „Серия 8. Библиография на българската библиография” и данните от електронния каталог на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”, за времето, след прекъсване издаването на печатните библиографски издания. Развитието на краеведската библиография в България като информационна база на краезнанието е разгледано в теоретичен план, а също чрез видовото и подвидовото моделиране на системата от указатели и чрез статистико-библиографския анализ на изданията ѝ от началото на ХХ век, до настоящия момент. Целта на този анализ е да се покажат нагледно мащабите на развитие на тази дейност в българските регионални библиотеки, да се проследят метаморфозите ѝ като система за библиографска информация по отношение на краеведската книжнина в различните периоди от съществуването ѝ. Основният въпрос, на който настоящата монография се опитва да даде отговор е само на миналото или принадлежи системата на краеведската библиография? Способна ли е тя да се трансформира в ефективен информационен ресурс на краезнанието в електронна среда? Занимават ни също въпроси като: може ли да се използва огромният краеведски библиографски ресурс от миналото в днешните процеси на дигитална конверсия на местното книжовно наследство; ще намери ли краеведската библиографска

информация мястото си като канал за връзка към дигиталното съдържание; ще съумеят ли обществените библиотеки да я използват и в бъдеще за предлагане на нови дигитални продукти и услуги? Отговорът на повечето от тези въпроси е положителен и той е подкрепен с практически примери или приложими в бъдеще модели.

The overall study of the local written cultural heritage, kept in the Bulgarian public libraries, should be perceived through the mutual connection of three components. Firstly, local written sources, then regional bibliography (which represents the informational image of older written sources) and finally, digital copies of these written sources, access to which is granted by the data of the regional bibliography.

Each of these three fragments additionally has their own contributions in relation to local written cultural heritage and available access to it. However, when united, they possess a greater historical and cultural potential, which can find purpose in various social spheres. For example: a more effective education and upbringing, personal development, science research, greater activities and public services of local e-government, tourism, international cooperation etcetera.

The present monograph, relating to the bibliographical and digital aspects of the Bulgarian local studies, attempts to further our previous research, to discover and clarify the connection between local studies and regional bibliography, and with the contemporary organization of the access to local digital resources, which are a substantial part of the cultural heritage stored in the regional libraries.

The methodological base of this work, like for that of the previous book, is used and analyzed information, contained in the retrospective and the current national bibliography. The bibliographic indexes include: "Bibliography of the Bulgarian bibliography" (for the period between 1852 and 1944, 1944 and 1969), 'Sequel 8. Bibliography of the Bulgarian bibliography' and the data from the electronic catalogue of National Library "St. St. Cyril and Methodius" for the period following the discontinuing of printed bibliographical volumes.

The development of the regional bibliography in Bulgaria as an informational base of local studies is considered in a theoretical perspective, through the modeling of the system of bibliographic indexes, and statistical analysis of its editions from the beginning of the 20th century to present. The aim of this analysis is to show clearly the scale of development of this activity in Bulgarian regional libraries, and to follow its metamorphosis as a system for bibliographic information in the context of the local written sources.

The main question the current monograph attempts to answer is whether it is exclusively the past to which the system of the regional bibliography belongs. Is it capable of transforming into an effective information resource of local studies in the electronic environment? We are also concerned with questions such as: could the colossal regional bibliography resource from the past be used in the contemporary processes of digital conversion of local written heritage? Is regional bibliographical information going to find a place as a channel for connection to modern digital content? Are public libraries going to

manage usage and offering of new digital products and services in the future? The answer of most of these questions is an affirmative one, supported by practical examples, or models applicable in future.

2.Панчева, Цветанка. Книжовни проекции на локалното или българското краезнание от Възраждането до днес. София : Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019. - 352 с.

Книгата разглежда развитието на краезнанието в България от първите негови проявления по време на Българското възраждане до края на 2017 г. през призмата на издадената книжнина. Нейна методологична основа са изданията и базите от данни на ретроспективната и текущата национална библиография на България, чрез което се осигурява възможност за многоаспектно изследване на краеведската книжна продукция и периодични издания в по-широк контекст. Особено трябва да се подчертае големият хронологичен период, в който се проучва развитието на краезнанието в България. Избраните широки темпорални граници позволяват по-мощно обглеждане на краеведска книжнина и установяване на определени закономерности, които са по-видими, когато са погледнати в по-голяма историческа перспектива.

Краеведските издания са обект на шест отделни емпирични изследвания, за различни времеви периоди. Библиометричният анализ е направен според множество признаци - топографска обхванатост на изданията, тематика, видово разнообразие, авторство, издатели, оформяне в серии и др. Избраният подход е оригинален, защото позволява чрез обработения голям масив от данни да се открият не само спецификите в местната издателска дейност, а така също и трансформациите в самата парадигма на краезнанието в различните периоди от развитието му. Отново на базата на книжнината е установено значението на краезнанието както за развитието на местната общност, така и за решаването на големи и важни национални въпроси във всеки конкретно взет хронологичен период. Изтъкнати са онези национални идеи и доктрини, към които краезнанието присъединява своите търсения и резултати, защото точно те го правят устойчиво научно-практическо направление, което е запазило актуалността на своята проблематика в различните исторически периоди.

В книгата са обосновани също съвременните му аспекти, свързани с опазването на културната памет на селищата и регионите, с използването на краеведската информация в решаването на въпросите, свързани с местната идентичност в условията на глобализация, както и с формирането на бъдещ иновативен информационен ресурс в процеса на технологичната трансформация на краеведската книжнина чрез нейната дигитализация.

The book examines, through the prism of the published literature, the development of local studies in Bulgarian - from the first examples, which emerged during the Bulgarian National Revival, to the end of 2017. The publications and databases of the retrospective and current national bibliography of Bulgaria serve as a methodological basis, which allows for a multifaceted analysis of the literature and periodicals on local history in a wider context. In particular, the extensive chronological period during which local history in Bulgaria is studied needs to be highlighted.

The local history publications are the subject of six separate empirical analyses of different time periods. The bibliometric analysis is based on a number of features - topographic coverage of the publications, topics, types of publications, authorship, publishers, organisation into a series, etc. The chosen approach is original, because, through the processing of this large set of data, it is possible to highlight not only the specificities of the local publishing activity, but also the transformations in the very paradigm of local studies in the different periods of their development. Again, on the basis of the literature, the importance of local history is established both for the development of the local community and for solving major national issues in any specific chronological period. The national ideas and doctrines to which local studies add their explorations and findings are highlighted, because they are the ones that make it a sustainable scientific and practical discipline, which has preserved the relevance of its themes throughout different historical periods.

The book also discusses its contemporary aspects related to the preservation of the cultural memory of settlements and regions, the use of the knowledge of local communities to solve the issues concerning local identity in the context of globalisation, as well as the formation of a future innovative information resource in the process of the technological transformation of the literature on local history through its digitisation.

3.Стамболийски, Александър. Публицистика 1900-1923. В 3 кн. / Александър Стамболийски ; [състав.] Милена Стамболийска, Радка Трендафилова, Цветанка Панчева ; [под общ. ред. на Радка Трендафилова]. - [София] : Партнер БГ, 2016.

ISBN	978-619-7066-09-8	(подв.,	кн.	1)
ISBN	978-619-7066-10-4	(подв.,	кн.	2)
ISBN	978-619-7066-11-1	(подв.,	кн.	3)

Съдържа:

Кн. 1: 1900-1909. - 2016. - 669 с. : с ил. - Публицистиката на Александър Стамболийски - опит за историческа реконструкция на идеите и позициите му / Цветанка Панчева.

Кн. 2: 1909-1915. - 2016. - 611 с. : с ил., факс.

Кн. 3: 1916-1923. - 2016. - 616 с. : с ил., портр.

Студии

2015

4.Панчева, Цветанка. Дигиталните архивни колекции и използването им в научни изследвания и любителско творчество в областта на краезнанието и фамилната история. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. Книга „Библиотечно-информационни науки”, Т. 7, 2015, с. 215-236. Достъпно и от: <https://research.uni-sofia.bg/handle/10506/1382>*

Студията разглежда основните етапи в дигитализацията и по-ефективното използване на архивните колекции в различните институции в България. Най-напред са

представени дигиталните колекции от архивни документи в българските архиви и библиотеки и е очертано тяхното значение за разнообразните проучвания на местната история и генеалогия в научен и любителски аспект. Анализирани са колекциите на Държавна агенция „Архиви” и особено на нейните регионални архивни структури, както и на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”, която е и важен архивен център за документи от епохата на българското възрождане, на регионалните библиотеки, на NALIS foundation като обединител на университетската мрежа от библиотеки. Особено внимание е обърнато на достъпа до тези колекции. Като втори етап от дигитализацията на документите е изведено участието на архивите и библиотеките в инициативи и проекти за включване на метаданните за дигитализираните обекти към други портали и дигитални библиотеки, чрез което се осигуряват разнообразни възможности за достъп до един и същи дигитален обект. Представени са предимно инициативи на регионалните библиотеки в това направление. Основният акцент в третия етап на дигитализацията е поставен не върху подбора и сканирането на документите и достъпа до тях, а върху изясняване на различните форми за споделяне и допълване на дигиталната информация, напр. в социалните мрежи. Обърнато е внимание на инициативи на библиотеките за повторното ѝ използване и за по-широкото привличане на гражданите за участие в проекти, свързани с дообогатяване и популяризиране на дигиталната информация отнасяща се до местната и фамилната история.

The article examines the main stages in digitization and best practices of effective use of archival collections in various institutions in Bulgaria. Firstly the digital collections of archival documents in the Bulgarian archives and libraries are presented and then their importance to various studies of local history and genealogy in scientific and amateur aspects being outlined. Number of collections have been analyzed – the collections of the Archives State Agency and especially its regional archival structures; the collections of the National Library "St. St. Cyril and Methodius", which is an important archive centre for documents from the Bulgarian revival; collections of regional libraries and the collection of NALIS foundation since it is an unifier of the university network of libraries. Particular attention is paid to the access to these collections. As a second stage of digitization of documents is alleged the participation of archives and libraries in initiatives and projects for the migration of metadata for digitized objects to other portals and digital libraries, thereby providing various opportunities for access to the same digital object. In the current article are presented mostly initiatives of regional libraries in this direction. The main focus in the third stage of digitization is not on the selection and scanning of documents, and providing access to them, but on defining the different approaches of sharing and enriching the digital information, e.g. in social networks. Special attention is paid to initiatives of libraries for digital content reuse as well as for the wider involvement of citizens in projects related to enrichment and popularization of digital information pertaining to local and family history.

5.Панчева, Цветанка, Димитрова, Людмила. Личната библиотека на Учителя Петър Дънов – опит за библиографска идентификация и реконструкция. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Книга „Библиотечно-информационни науки”, Т. 8, [за 2016], 2017, с. 71-132.

Представени са резултатите от изследване на запазената в момента лична библиотека на Петър Дънов-Учителя. Извършена е библиографска идентификация на колекцията, анализирани са данните в хронологичен, езиков и тематичен аспект. Разгледани са по-значимите български и чуждестранни автори и техните произведения в контекста на интересите и творческите занимания на Дънов. По-подробно са проучени дарствените надписи и автографи, оставени върху отделни екземпляри. Изследването е първи опит да се представи цялостно, с пълни библиографски данни, Личната библиотека на Петър Дънов, като се изследват и оскъдните исторически сведения за нейните трансформации, вследствие на гоненията, конфискациите на книги и репресиите срещу привържениците на неговото учение.

This work presents the results of a study of the currently preserved private library of Petar Danov, the Master. A bibliographic identification of the collection is performed, the data are analyzed chronologically, in linguistic and thematic aspect. Most significant Bulgarian and foreign authors and their works related to the interests and creative pursuits of Petar Danov are researched. The inscriptions and autographs left on individual specimens are studied in details. The study is the first attempt to present the private library of Petar Danov thoroughly, with full bibliographic database, by exploring even the limited historical records of some modifications in it as a result of persecution, confiscations of books and repressions against supporters of his teachings.

2018

6.Панчева, Цветанка. Политематичност и интердисциплинарност на краеведските изследвания в България след Освобождението (Според публикациите в „Периодическо списание на Българското книжовно дружество”). - В: *Културната памет във времето и пространството: Сборник, посветен на 65-годишния юбилей на проф. д.изк. Симеон Недков*. - София, Унив. изд. на СУ „Св. Климент Охридски”, 2018, с. 786-805.

Настоящата студия е създадена на базата на проучените краеведски публикации на страниците на „Периодическо списание на Българското книжовно дружество” общо 110 броя за периода от 1882 г. до 1911 г. (когато изданието се преименува на „Списание на БАН”). Установени са 168 изцяло краеведски студии и статии и още 58, засягащи научна проблематика с национален обхват, но съдържащи изчерпателни сведения от местно естество. Сред авторите, които имат най-съществен принос и за развитието на краеведските изследвания се открояват имената на учени като Марин Дринов, Георги Н. Златарски, Гаврил Кацаров, Любомир Милетич, Атанас Шопов, Константин Иречек с неговите исторически изследвания и краеведски пътеписи, Анание Явашов, д-р Петър Ораховац, Иван Ев. Гешов, фолклориста, историка и преводача Ефрем Каранов, историка, етнографа и библиографа Никола Начов, историка и археолога Георги

Баласчев, фолклориста и изследователя на Родопите Христо Попконстантинов, политика и дипломата Михаил Сарафов и др. Проучените публикации са групирани и разгледани според техните типологични белези (оригинални научни статии и студии в различни направления на науката; пътеписи и др. популярни краеведски свидетелства на български автори; автентични фолклорни материали; преводни чужди извори върху историята и географията на България; преведени и коментирани от наши учени чуждестранни пътеписи за български земи и българско население), както и според тематиката им. Направеният анализ показва, че списанието е играло много съществена роля за създаване на значими и научно обосновани трудове, които стават фундамент на бъдещи краеведски изследвания. Изследването дава доказателствен материал в подкрепа на тезата, че: краеведската тематика успешно служи за основа в зараждането и развитието на редица науки в следосвобожденска България и това е тенденция, която се запазва до края на Втората световна война и може да се проследи също чрез разглеждането на публикациите и в други научни периодични издания; тази тематика е в изследователския периметър на най-изявените български учени от много научни направления и това е особено важно за създаването на солидна научна основа на самите краеведски проучвания в бъдеще.

Diese Studie wurde aufgrund von Untersuchungen lokalhistorischer Veröffentlichung erstellt, die auf den Seiten der Periodischen Zeitschrift der Bulgarischen Buchgesellschaft erschienen sind – insgesamt 110 Publikationen im Zeitraum 1882 - 1911 (als die Zeitschrift umbenannt wurde und gegenwärtig Zeitschrift der BAN, also der Bulgarischen Akademie der Wissenschaften heisst). Es wurden 168 komplette lokalhistorische Studien und Artikel sowie weitere 58 ermittelt, die eine wissenschaftliche Problematik von nationaler Relevanz umfassen, aber auch ausführliche Berichte von lokaler Bedeutung beinhalten. Unter den Autoren, die den wichtigsten Beitrag zur Entwicklung der lokalhistorischen Ermittlungen haben, sind Wissenschaftler wie Marin Drinow, Georgi N. Zlatarski, Gawril Kazarow, Ljubomir Miletitsch, Atanas Schopow, Konstantin Iretschek mit seinen geschichtlichen Arbeiten und lokalhistorischen Reisebeschreibungen, Ananije Jawaschow, Dr. Petar Orachowatz, Iwan Ew. Geschow, der Folklorist, Historiker und Übersetzer Efrem Karanow, der Historiker, Ethnograf und Bibliograf Nikola Natschow, der Historiker und Archäologe Georgi Balastschew, der Folklorist und Kenner der Rhodopen Hristo Popkonstantinow, der Politiker und Diplomat Mihail Sarafow u. v. a. m. Die ermittelten Veröffentlichungen wurden nach ihren typologischen Merkmalen gruppiert und untersucht (originelle wissenschaftliche Artikel und Studien aus verschiedenen Zweigen der Wissenschaft; Reisebeschreibungen und andere populäre lokalhistorische Berichte bulgarischer Autoren; authentisches Folklorematerial; übersetzte ausländische Quellen über Geschichte und Geografie Bulgariens; ausländische Reisebeschreibungen über Bulgarien – Land und Leute, übersetzt und kommentiert von bulgarischen Wissenschaftlern), unter Berücksichtigung derer Thematik. Die vorgenommene Analyse belegt, dass die Zeitschrift eine sehr bedeutende Rolle für die Schaffung wichtiger, wissenschaftlich fundierter Arbeiten gespielt hat, welche die Grundlage zukünftiger lokalhistorischer Recherchen bilden. Die Studie liefert Beweismaterial zur Unterstützung der These, dass die lokalhistorische Thematik erfolgreich als Grundlage für die Herausbildung und Entwicklung einer Reihe von Wissenschaftszweigen in Bulgarien

nach der Befreiung vom Türkischen Joch dient – und dies ist eine Tendenz, die bis Ende des Zweiten Weltkrieges besteht und durch die Beschäftigung mit Publikationen in anderen periodischen Titeln verfolgt werden kann; diese Thematik liegt im Interessenkreis der bedeutendsten bulgarischen Wissenschaftler aus vielen Richtungen und dies ist besonders wichtig für die Schaffung einer soliden wissenschaftlichen Basis für künftige lokalhistorische Ermittlungen.

2019

7.Панчева, Цветанка. Съвременни тенденции в издаването на краеведски книги в България: Ловешкият принос.1990-2018 г. В: *Ловеч* в българското културно пространство : Сборник с доклади от научната конференция „Ловеч в българското културно пространство“, посветена на Ловеч и Ловчанско. Ловеч, 25–28 септември 2018 г. (Книга – Информация – Общество, № 1). 24 с. под печат.

Публикацията съдържа обобщенията на резултатите от библиографско-книговедски анализ на издаваната краеведската книжнина в България за периода от демократичните промени до 2018 г., установени чрез сведенията от Текущата национална библиография. Същото проучване е направено отделно само за краеведската книжнина за Ловеч и региона, която е налична в националния информационен ресурс, изграждан от Националната библиотека. Статистическите данни са групирани по видове издания, според географската им принадлежност (за областта, за отделни селища, за физико-географски обекти), според родословните данни или според тематиката на публикациите. Констатациите и изводите за състоянието на краеведската книжнина за Ловешкия край са направени като са отчетени и общите тенденции свързани с темата, валидни за цялата страна.

Die Veröffentlichung beinhaltet verallgemeinerte Ergebnisse, resultierend aus der bibliografischen und buchuntersuchenden Analyse herausgegebener lokalhistorischer Titel in Bulgarien von der Wende 1989 bis zum Jahr 2018, welche aufgrund von Angaben der Laufenden nationalen Bibliografie ermittelt wurden. Die gleiche Untersuchung wurde extra für lokalhistorische Veröffentlichungen über die Stadt Lowetsch und die entsprechende Region vorgenommen, die im nationalen Informationsbestand der Nationalen Bibliothek vorliegen. Die statistischen Angaben wurden je nach Art der Titel, nach ihrer geografischen Zugehörigkeit (Region, einzelne Siedlungen, physisch-geografische Objekte) sowie nach gemeinschaftlichen Angaben oder Thematik der Veröffentlichungen gruppiert. Die Feststellungen und Beurteilungen über den Zustand der lokalhistorischen Ausgaben zur Region Lowetsch erfolgten unter Berücksichtigung der allgemeinen Tendenzen zum Thema, die für das gesamte Land gültig sind.

Статии

2012

8.Панчева, Цветанка. Дигиталните колекции на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” в подкрепа на научните изследвания и процеса на обучение. В: *Библиотеки, четене, комуникации* : Десета национална научна конференция, Велико Търново, 17-18 ноември 2011 г. : Ч. 1. – Велико Търново, 2012, с. 9-21.

В статията са разгледани идеите и препоръките свързани с опазването и с осигуряването на широк достъп до европейското културно наследство, инициирани от Европейската комисия и залегнали в доклада на „Комитета на мъдреците” (група за стратегически анализи). Идеята за „ново възрождане на Европа” се свързва не само с подобряване на достъпа до наследството, благодарение и на процесите на дигитализацията му, но и с по-оптималното му използване в образователния процес, в научните изследвания и в развитието на нови икономически дейности и иновативни услуги. Насоките на развитие на дигитализацията на културното наследство, съхранявано в Националната библиотека са представени в контекста на цитираните европейски изисквания, както и на базата на отражението им в български стратегически документи – „Национална стратегия за развитие на научните изследвания” и др. Дигиталните колекции на Националната библиотека са анализирани като: изворова база за научни изследвания; илюстративен материал в документални, извороведски и др. издания; документална основа в изследвания с интердисциплинарен характер, чиито резултати се обсъждат на международни научни форуми или са част от международни изследователски проекти; важен елемент в процеса на обучение в редица дисциплини във висшето и средното образование. Чрез множество конкретни примери в статията са илюстрирани големите възможности на Националната библиотека чрез своите дигитални колекции да подпомага по-ефективно процесите на обучение и научните изследвания, както и по-широкото популяризиране на най-ценните образци на културното ни наследство.

In diesem Beitrag werden Ideen und Empfehlungen im Zusammenhang mit der Erhaltung und Gewährleistung eines erweiterten Zugangs zum europäischen Kulturerbe erörtert, die von der Europäischen Kommission initiiert wurden und im Bericht des „Komitees der Weisen“ (Gruppe für strategische Analysen) vorliegen. Die Idee einer „Neuen Renaissance Europas“ wird nicht nur mit der Verbesserung des Zugangs zum Kulturerbe verbunden, die dank der Digitalisierung möglich ist, sondern wird auch mit der optimalen Nutzung im Bildungsprozess, in den wissenschaftlichen Forschungen und bei der Entwicklung neuer wirtschaftlicher Tätigkeiten und innovativer Dienstleistungen in Zusammenhang gebracht. Die Richtlinien für die Entwicklung der Digitalisierung des Kulturerbes, das in der Nationalbibliothek aufbewahrt wird, sind im Kontext der zitierten europäischen Vorschriften sowie aufgrund ihrer Präsenz in strategischen Dokumenten Bulgariens vertreten – in der Nationalen Strategie für die Entwicklung der wissenschaftlichen Forschung u. a. Die digitalen Kollektionen der Nationalbibliothek wurden analysiert als: Quellenbasis für Forschungsarbeit; illustratives Material in Dokumenten und anderen Unterlagen; Grundlage für Forschungen interdisziplinären Charakters, deren Ergebnisse auf internationalen Wissenschaftsforen erörtert werden oder Teil internationaler Forschungsprojekte sind; wichtiges Element im Bildungsprozess in einer Reihe von Hochschul- und

Mittelstufeprogrammen. Durch mehrere konkrete Beispiele wird im Beitrag die breite Spanne von Tätigkeiten der Nationalbibliothek umrissen, um durch ihre Digitalkollektionen die Prozesse der Ausbildung und die wissenschaftlichen Forschungen effektiver zu unterstützen, sowie zur massierten Popularisierung der wertvollsten Beispiele unseres Kulturerbes.

9.Панчева, Цветанка. Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ в дигиталния Ренесанс на Европа. В: *Beati Possidentes* : юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на проф. дфн Боряна Христова. - София, 2012, с. 69-83.

Процесите на дигитализация в Националната библиотека са очертани чрез участието ѝ в редица международни проекти и инициативи. Изтъкната е значимостта на дигиталните колекции и документи, с които тя присъства в: The European Library, включително чрез виртуалните изложби „Съкровищата“ и „Четяща Европа“; Europeana, включително в някои от подпроектите ѝ като Europeana Photography; Visual Archive Southeastern Europe (VASE). Статията има два важни акцента, свързани с дигитализацията на Националната библиотека. Първият се отнася до уникалността на колекциите и отделните документи, с които тя допринася за новото дигитално възраждане на европейското културно наследство. Вторият е свързан с осмислянето на важноста на дейностите за осигуряване на технологична съвместимост на метаданните за дигиталните обекти при включването им в Европейската библиотека, Europeana или в други международни портали.

Die Digitalisierungsvorgänge in der Nationalbibliothek wurden durch ihre Teilnahme an einer Reihe von internationalen Projekten und Initiativen veranschaulicht. Es wurde die Bedeutung der digitalen Kollektionen und Unterlagen betont, mit denen sie in The European Library präsent ist, inkl. durch die virtuellen Ausstellungen „Die Schätze“ und „Lesendes Europa“; in einigen kleineren Projekten wie Europeana Photography; Visual Archive Southeastern Europe (VASE). Im Beitrag gibt es zwei wichtige Akzente, die mit der Digitalisierung der Nationalbibliothek zusammenhängen. Der erste betrifft die Einmaligkeit der Sammlungen und der einzelnen Dokumente, wodurch sie zur neuen digitalen Wiedergeburt des europäischen Kulturerbes beiträgt. Der zweite Akzent bezieht sich auf die Erfassung der Wichtigkeit von Tätigkeiten zwecks Sicherstellung der technischen Anpassung von Metadaten für digitale Objekte bei ihrer Einbeziehung in die Europäische Bibliothek, Europeana oder in andere internationale Portale.

2013

10.Панчева, Цветанка. Феноменът „Световна дигитална библиотека“. В: *Библиотека*, 2013, №5, с. 74-90.

В статията са описани идеята за създаване на световна дигитална библиотека, мисията и партньорите ѝ, особеностите на този световен проект, свързани с високите стандарти за качество на изпълнението му – по отношение на организацията на дигиталните масиви, стандартизирането и многоезичието при представяне на

метаданните, технологичните иновации, свързани с каталогизирането и развитието на многоезичните уебсайтове. Обобщени са резултатите от собствено проучване, осъществено със студенти от УниБИТ в рамките на проект „Студентски практики“ на МОН, проведено през м. юли 2013 година. Данните отразяват възможностите за развитие на Световната дигитална библиотека в няколко направления: териториален обхват на включените дигитални ресурси, както и кои държави имат най-значително присъствие в нея; времевите рамки, към които могат да бъдат съотнесени дигиталните документи; езиков обхват на документите; тематика; типология на включените документи; според институциите-доставчици на дигитално съдържание. Посочени са интересни данни (включително в отделна таблица) за най-старите документи, присъстващи в Световната дигитална библиотека, както и тези, открояващи българският принос в нея. Освен да представи с количествени данни мащабите на проекта за Световна дигитална библиотека, проучването установи и някои проблеми, свързани предимно със субективност при подбора на дигитализираните документи, идващи от различните държави и институции, която може да се превърне в инструмент за влияние върху потребителя.

Im Artikel wird die Idee zur Schaffung einer digitalen Weltbibliothek beschrieben; ihre Mission und ihre Partner, die Besonderheiten dieses Weltprojekts, verbunden mit den hohen Maßstäben für die Qualität der Ausführung – Organisation der digitalen Massive, Standardisierung und Mehrsprachigkeit beim Präsentieren der Metadaten, technologische Innovationen im Zusammenhang mit der Katalogisierung und Entwicklung mehrsprachiger Webseiten. Es wurden Ergebnisse einer eigenen Erhebung zusammengefasst, die mit Studenten von UniBIT im Rahmen des Projekts „Studentenpraktiken“ des Bildungsministeriums im Juli 2013 realisiert wurde. Die Angaben widerspiegeln die Entwicklungswege der digitalen Weltbibliothek in einigen Richtungen: der territoriale Umfang der einbezogenen Digitalressourcen sowie welche Staaten die bedeutendste Präsenz darin haben; der Zeitrahmen, in welchen die Digitaldokumente eingewiesen werden können; der sprachliche Umfang der Dokumente; die Thematik; die Typologie der einbezogenen Dokumente; die Einrichtungen, die den digitalen Inhalt zur Verfügung stellen. Es wurden interessante Daten (inkl. in einer Tabelle) angegeben über die ältesten Dokumente, die in der digitalen Weltbibliothek vorhanden sind, sowie über den besonderen bulgarischen Beitrag. Die Erhebung liefert nicht nur quantitative Angaben über die Dimensionen des Projekts einer digitalen Weltbibliothek, sondern stellt auch einige Probleme fest, in erster Linie im Zusammenhang mit der Subjektivität bei der Wahl der digitalisierten Dokumente aus verschiedenen Staaten und Einrichtungen, was zu einem Instrument zur Beeinflussung des Verbrauchers ausarten könnte.

2015

11.Панчева, Цветанка. Визуална реконструкция на местната история или Стара Загора и старозагорци в пощенски картички и снимки. В: *ББИА онлайн*, 2015, №6, с. 50-52.

Рецензия за книгата „Стара Загора и старозагорци в пощенски картички и снимки. От края на XIX век до срадата на XX век”, състав. Снежана Маринова. Обърнато е внимание на многото лица на книгата – албум, който спомага за реконструкцията на градско пространство и на историческа и родова памет; пътеводител, описващ една частна колекция, с важни за бъдещия изследовател библиографски данни; справочник с ценна допълнителна фактографска информация, позволяваща да се възстановят детайли за местното книгоиздаване и фотоателиета.

Рецензия на книгу „Стара Загора и ее жители в почтовых открытках и фотографиях - конца девятнадцатого века - до середины двадцатого века”, составлена С. Мариновой. Особо обращается внимание на многие лица книги - альбом, который помогает восстановить городское пространство, историческую и родовую память; путеводитель по частной коллекции, с библиографическими описаниями, важными для будущего исследователя; справочник с дополнительной фактографической информацией, позволяющей узнать больше о местных издательствах и фотоателях.

12.Панчева, Цветанка. История и съвременност на Великотърновската народна библиотека „Петко Р. Славейков”. В: *Библиотека*, 2015, №2, с.124-127.

Рецензия за книгата на Калина Иванова „История и съвременност на Великотърновската народна библиотека „Петко Р. Славейков”. Акцентира се върху солидната документална и библиографска основа на изследването ѝ, както и на стремежа на авторката да разгледа историята на библиотеката на фона на по-обща културно-исторически процеси. Положително е оценен и опитът ѝ да прогнозира развитието на библиотеката до 2020 г.

Рецензия на книгу Калины Ивановой „История и современное состояние Региональной библиотеки им. П. Р. Славейкова в Велико Тырново”. Обращается внимание на широкое использование документальных и библиографических источников в ходе ее исследования, а также на желание автора изучить и представить историю библиотеки на фоне более общих культурных и исторических процессов. Ее попытка прогнозировать развитие библиотеки к 2020 году также положительно оценивается.

2016

13.Панчева, Ц. Х. Оцифровка уникальных коллекций болгарских библиотек – возможность для нового возрождения национального письменного культурного наследия. В: *Петербургская библиотечная школа*, 2016, № 4(56), с. 81-93.

http://www.rasl.ru/e_editions/pbsh_2016_4-56.pdf

Въпросите, свързани с опазването и популяризирането на писменото културно наследство, съхранявано в българските библиотеки чрез неговата дигитализация са разгледани в контекста на препоръките на доклада на „Комитета на мъдреците” на ЕК, който призовава към „ново Възраждане”- чрез предоставяне достъп в интернет до европейското културно наследство. Разглеждат се в тази връзка основните инициативи на ББИА, засягащи дигитализацията на ценни библиотечни колекции. Коментирани са данните от иницирираното от ББИА през 2011 г. национално изследване свързано с опазването, библиографската регистрация и достъпа до книжовното наследство в 95 български библиотеки, които се съпоставят и с данни от собствено изследване, проведено през 2016 г. и засягащо разнообразието на видовете дигитализирани документи и техните обеми в редица (предимно регионални) библиотеки в България. Направена е подробна характеристика на видовете документи, съхранявани в библиотеките и представляващи културно наследство – ръкописи (славянски, гръцки, ориенталски и др.), църковно-славянски и български старопечатни книги, периодични издания за периода 1844-1944 , снимки, архивни документи и др. Подчертана е ролята на тези документи като източник на национална памет, както и значението им за опазването на националната и местната история, култура, православна вяра, бит, обичаи и фолклор. Посочени са и основните положения, отнасящи се до дигитализацията, залегнали в проекта за „Национална стратегия и програма за опазване на книжовното културното наследство в библиотеките и осигуряване на достъп до него”.

Issues related to the protection and promotion through digitalization of written cultural heritage stored in Bulgarian libraries are seen in the context of the recommendations of the report of the reflection group on Digitisation of Europe's cultural heritage "Comité des Sages" (Maurice Lévy, Elisabeth Niggemann, Jacques de Decker) to the European Commission, which calls for a "New Renaissance" by bringing Europe's cultural heritage online. The paper examines basic initiatives of the Bulgarian Library and Information Association (BLIA) concerning the digitization of valuable library collections. Data from a national survey initiated by BLIA in 2011 concerning the storage, registration, and access to literary heritage in 95 Bulgarian libraries are presented. They are compared with the results of author's research in 2016 concerning the amounts of the different types of documents digitized in number libraries in Bulgaria. A characteristic of the types of documents that are the subject of cultural heritage in the Bulgarian Libraries - Slavic, Greek and Oriental and others manuscripts, incunabula Church Slavonic, Bulgarian periodicals for the period 1844-1944, the photographs, archival materials is carried out. The role of these documents as sources of national memory is reasonably importance for conservation of national and local history, culture and Orthodox faith, customs, folklore and customs is outlined. The basics related to the development of digitization are reflected in the Project "National strategy and programme for preservation of the literary cultural heritage in libraries and ensuring access thereto" are also presented.

14.Панчева, Цветанка. Щрихи към портрета на библиографа д-р Димитър Иванчев. В: *През призмата на информационната наука: Сборник, посветен на 70-годишния юбилей на доц. д-р Нина Шуманова.* - София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2016, с. 68-85.

В статията се подлагат на анализ новооткрити архивни документи, свързани с професионалната дейност на известния библиограф и краевед, доктор по философия от Тюбингенския университет Димитър Иванчев. Сред запазените в Националната библиотека архивни свидетелства са сведения за дипломата му от 1934 г. за защитен докторат по философия, данни за предишна месторабота, военни документи, заповеди за назначения, удостоверяващи израстването му в професионалната и научна йерархия в Българския библиографски институт (ББИ), молби за отказ от отпуск в полза на работата и командировките му във връзка с Репертоара „Български периодичен печат” 1844-1944, докладни записки и несъгласия по спорни въпроси във връзка с методологията на изданието, негови становища по организационни въпроси на отдел „Ретроспективна библиография” и мн. др. Откритите документи са анализирани в контекста на множество други документи от архива на проф. Тодор Боров, засягащи работата по репертоарите на книгите и периодичните издания и различните виждания по методиката на подготовката им. От друга страна новооткритите документи подпомагат реконструирането на професионалните виждания и възприетите организационни решения от страна на д-р Димитър Иванчев, очертават полето на разногласията му с представители на Министерството на културата и с част от ръководството на ББИ, хвърлят светлина и върху собствената му преценка за важноста на проблемите, които разработва в теоретичен план – в областта на националната ретроспективна библиография, включително аналитичната библиография на статии от периодични издания, по проблеми на краезнанието и на специалната библиография по философия.

In diesem Artikel werden neu entdeckte Archivdokumente untersucht und analysiert, betreffend die Berufstätigkeit des bekannten Bibliografen und Lokalhistorikers Dimitar Iwantschew, Doktor der Philosophie der Tübinger Universität. Unter den in der Nationalbibliothek aufbewahrten Archivzeugnissen sind z. B. Angaben über dessen Diplom aus dem Jahre 1934, über seine erfolgreiche Doktorarbeit in Philosophie, über frühere Arbeitsstellen, ferner Militärunterlagen, Anstellungsverfügungen, Belege über seine beruflichen und wissenschaftlichen Fortschritte in der Hierarchie des Bulgarischen Bibliografischen Instituts (BBI), Gesuche um Verzicht auf Urlaub zugunsten seiner Arbeit und seiner Dienstreisen im Zusammenhang mit der Unternehmung „Bulgarische Periodika“ 1844-1944, Memos und Einspruch in diskutablen Fragen der Methodologie, seine Stellungnahmen zu Organisationsfragen der Abteilung „Retrospektive Bibliografie“ u. v. a. m. Die ermittelten Dokumente wurden im Kontext einer Reihe von anderen Unterlagen aus dem Archiv von Prof. Todor Borow analysiert, welche die Arbeit über Bücher und Periodika sowie verschiedene Ansichten über die Methodik ihrer Vorbereitung betreffen. Andererseits liefern die neu entdeckten Dokumente Hilfe zur Klärung der beruflichen Ansichten und getroffenen Organisationsentscheidungen von Prof. Dimitar Iwantschew, umreißen das Feld seiner Meinungsverschiedenheiten mit Vertretern des Kultusministeriums und einem Teil der

BBI-Führung, beleuchten auch dessen eigene Einschätzung über die Wichtigkeit der Probleme, die er in theoretischem Plan bearbeitet – auf dem Gebiet der retrospektiven nationalen Bibliografie, inkl. die analytische Bibliografie von Artikeln in der Periodika, zu Problemen der Lokalgeschichte und der speziellen Bibliografie der Philosophie.

15.Панчева, Цветанка. Уникални дарителски библиотечни колекции. Библиотеката като виртуален музей. В: *Библиотеки, четене, комуникации : Библиофилството – традиции и национална култура : XIV Национална научна конференция с международно участие, Велико Търново, 17-18 ноември 2015.* – В.Търново, 2016, с. 81-99.

Статията разглежда личните библиотеки на учени и творци, съхранявани като обособена колекция. Използвани са данните от проучване на Българската библиотечно-информационна асоциация за опазването на колекциите от редки и ценни издания, но е направено и собствено изследване по темата за личните колекции в българските библиотеки – академични, университетски и регионални. Резултатите са обобщени в отделна таблица, която установява наличието на около 150 лични библиотеки. Особено внимание е обърнато на възможните подходи за популяризирането им – изследователски, библиотечно-информационни, музейни. Цитирани са множество изследвания, засягащи отделни лични библиотеки, с акценти върху автографи и дарствени надписи, връзки с определено населено място или творчески контакти. Очертана е необходимостта от ефективно библиографско отразяване на колекциите в електронни каталози и дигитални библиотеки, от разгръщането на съвременни PR стратегии за популяризирането им, от по-активното включване на информация за тях в социалните мрежи. Отделно са представени възможните музейни подходи към колекциите – виртуални изложби, мултимедийни презентации, видео уроци, виртуални академии, форуми за виртуално общуване и др.

Dieser Artikel befasst sich mit den privaten Bibliotheken von Wissenschaftlern und Künstlern, die als einzelne Kollektionen aufbewahrt werden. Es wurden Angaben aus einer Untersuchung der Bulgarischen Bibliotheken- und Informations-Vereinigung benutzt über die Erhaltung der Sammlungen von seltenen, wertvollen Veröffentlichungen, aber es wurde auch eine eigene Untersuchung zum Thema der privaten Kollektionen in bulgarischen akademischen, universitätseigenen und regionalen Bibliotheken vorgenommen. Die Ergebnisse wurden in einer Tabelle dargelegt, welche das Bestehen von ca. 150 Privatbibliotheken feststellt. Die besondere Aufmerksamkeit galt den möglichen Herangehensweisen zu ihrer Popularisierung – ob in Forschung, Bibliotheken, durch Information oder in Museen. Es wurden mehrere Erhebungen zitiert, einzelne Privatbibliotheken betreffend, mit Betonung auf Autogramme und Schenkungen, Bezug auf bestimmte Ortschaften oder schöpferische Kontakte mit bekannten Persönlichkeiten. Außerdem wurde die Notwendigkeit einer effektiven bibliografischen Wiedergabe der Kollektionen in elektronischen Katalogen und digitalen Bibliotheken ins Auge gefasst, sowie die Entwicklung moderner PR-Strategien für ihre Popularisierung und die aktive

Einbeziehung der sozialen Netzwerke. Dabei wurde das voraussichtliche Herangehen der Museen zur Popularisierung der Kollektionen im Einzelnen dargelegt: virtuelle Ausstellungen, multimediale Präsentationen, Videounterricht, virtuelle Akademien, Foren virtueller Gemeinschaften usw.

16.Панчева, Цветанка. Нова биобиблиография за Никола Вапцаров : Преоценки и полемики, литературни паралели, популярност на творчеството му по света. В: *Библиотека*, 2016, №4, с. 167-172.

Рецензия за биобиблиографския указател на Никола Вапцаров, съставен от сътрудници на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, в който са включени описания на документи от 1981 до 2007 г. Разгледана е необходимостта от създаване на продължение на предишната биобиблиография на поета като е акцентирано върху: появата на нови издания, базирани на неизвестни архивни източници; наличието на множество публикации, преосмислящи творчеството му, а също литературни полемики около него; голямата му популярност по света, констатирана чрез библиографски данни. Дадена е положителна оценка на методиката на библиографското издирване, на структурата на указателя, на пълнотата на библиографските описания и на отлично съставените показалци.

Рецензия на биобиблиографический указатель „Никола Вапцаров“, составленной библиографами Национальной библиотеки „Св. Св. Кирилла и Мефодия“ на период с 1981 по 2007 г. Была рассмотрена необходимость создания продолжения предыдущей биобиблиографии поэта с акцентом на: появление новых публикаций на основе неизвестных архивных источников; наличие многочисленных книг и статей переосмысляющих его работ, а также полемических материалов по поводу его творчества; его огромная популярность во всем мире, которая была подтверждена библиографическими данными. Положительно оцениваются: методология библиографического поиска, структура указателя, полнота библиографических описаний, а также отлично составленные вспомогательные указатели.

17.Панчева, Цветанка. Публицистиката на Александър Стамболийски - опит за историческа реконструкция на идеите и позициите му. В: *Стамболийски, Александър*. Публицистика 1900-1923. Кн. 1: 1900-1909. София, 2016, с. 9-17.

Публикацията е увод към мащабния проект, свързан с издирването, идентифицирането и представянето (в 3 тома, с общо над 1800 страници) на пълните текстове на неговите публицистични творби, публикувани в периодични издания, преимуществено на страниците на в. „Земеделско знаме“. Изтъкната е широката библиографска и документална основа, на която стъпва настоящето издание, подчертана е огромната по обем работа по издирване и сравняване на текстове, уточняване на псевдоними, инициали, подписи, както и анонимни статии, приписвани

на Ал. Стамболийски в по-ранни изследвания. Обърнато е внимание на възприетата структура на тритомника и на солидния му справочен апарат, включващ именен показалец, речник на чужди, редки, остарели и диалектни думи, списък на псевдонимите на Ал. Стамболийски, както и многобройните бележки на съставителите под линия и на историк-изследовател – в края на третия том, които обясняват историческия контекст на конкретните материали и посочват данни за лицата и понятията, упоменати в тях. Изтъкнати са и основните достоинства на настоящето издание по отношение осветляване идеите и позициите на Ал. Стамболийски като политик и държавник.

Публикация представлява собой введение в крупномасштабный проект, связанный с выявлением, идентификацией и подготовкой к печати (в 3 из них, общим объемом более 1800 страниц) полных текстов его журналистских работ, опубликованных в периодических изданиях, в основном на страницах газеты „Земеделско знаме”. Показана широкая библиографическая и документальная база, на которой основано это издание, осуществленной огромный объем работы по поиску и сравнению текстов, указанию псевдонимов, инициалов, подписей, а также анонимных статей, приписываемых Ал. Стамболийскому в более ранних исследованиях. Обращается внимание на структуру настоящего издания, на его солидный справочный аппарат, включая указатель имен, словарь иностранных, редких, устаревших и диалектных слов, список псевдонимов, а также многочисленные заметки составителей. Выделенные также основные достоинства настоящего издания с точки зрения освещения идей и позиций Ал. Стамболийского как политик и государственный деятель.

18.Панчева, Цветанка, Попова, Ели. Интересно и любопитно за виното – в дигиталните текстове и образи от света и България. В: *Виното* – история и вдъхновение : Национална научна конференция с международно участие, Русе, 25-26 април 2016. – Русе, 2016, с. 213-221.

Докладът представя разнообразието от видове документи и тематични сюжети, посветени на виното, които са събрани в дигитални портали и колекции. Вниманието е насочено към големите световни и международни дигитални съкровищници, като Световната дигитална библиотека и Европеана. Включени са регионални и национални дигитални библиотеки, от чийто колекции са подбрани интересни изображения, допълващи показаното многообразие. Целта е да се разкрие по интригуващ и любопитен начин богатото присъствие на темата за виното в дигиталния свят. Отражено е и българското участие чрез разнообразието от дигитализирани документи в колекциите на български библиотеки и чрез участието им в Европеана.

The interesting and curious presence of the subject of wine –indigital texts and images from the world and BulgariaThe report presents the variety of documents and themes dedicated to the subject of wine, which is available in digital collections. Its focus is on

the major global and international digital sources, such as the World Digital Library and Europeana. Interesting examples from regional and national digital libraries are also included to complement the demonstrated diversity. The aim is to reveal in an intriguing way the rich presence of the subject of wine in the digital world. The Bulgarian participation is also reflected through the variety of digital documents present in the collections of Bulgarian libraries and through their participation in Europeana.

2017

19.Панчева, Цветанка. Изграждането на информационна култура – фактор за повишаване престижа на обществената библиотека. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Книга „Библиотечно-информационни науки”, Т.9, 2017, с. 141-151.

В статията са разгледани основните направления, които обуславят необходимостта от непрекъснато развитие на информационната култура на индивида – динамичния напредък на информационните технологии, който драстично променя информационна среда; бързото нарастване на самата информация; необходимостта от професионално усъвършенстване и от учене през целия живот. Обърнато е особено внимание на развитието на информационната култура на библиотечните специалисти в България чрез усъвършенстване на процеса на образование и на формите на професионалната им квалификация. В този контекст са разгледани образователните програми на катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а също инициативите на Българската библиотечно-информационна асоциация и проектите на регионалните библиотеки в това направление. Очертани са и практическите стъпки за повишаване на информационната грамотност на потребителите в българските библиотеки, които изискват модернизация на цялостната дейност на библиотеката, създаването и предлагането на повече и качествени електронни информационни ресурси и услуги; подобряване на комуникацията с виртуалните потребители чрез електронната страница на библиотеката и с присъствието ѝ в социалните мрежи.

This article examines the main directions that determine the necessity of continuous development of one's information culture. It goes through the dynamic progress of information technologies, that is significantly changing our information environment; the rapid increase of the information itself; the necessity of continuing professional development and lifelong education. The text is especially focusing on development of Bulgarian specialists' information culture through professional education and qualification. In this context as an example are given and examined the courses of study of the Library Studies, Scientific Information and Cultural Policy of the Sofia University St. Kliment Ohridski, together with both the initiatives of the Bulgarian Library and Information Association and the projects of the regional libraries. There are also indicated some practical ways of increasing users' information literacy, that require general modernization of the work of the libraries; creating and offering more and qualitative information resources online; improving

on communication with virtual users through library's internet page and its presence in social media.

20.Панчева, Цветанка, **Пейчева,** София. Специальные коллекции в общественных библиотеках Болгарии – современные аспекты хранения, каталогизации, обеспечения широкого доступа к ним (на примере фонда архимандрита Зиновия в региональной библиотеке г. Кюстендил). В: *Берковские чтения*. 2017. Книжная культура в контексте международных контактов. Материалы Международной научной конференции (Полоцк, 24–25 мая 2017 г.) / Науч. ред. Д.Н. Бакун. - Центральная научная библиотека НАН Белоруси. Минск; Центр исследований книжной культуры ФГБУН НИЦ "Наука" РАН. Москва, 2017, с. 282-289.

В статията се проследяват процесите на съхранение, опазване, каталогизация и дигитализация на специалните колекции в Регионална библиотека Кюстендил. Теоретичните изводи и постановки са илюстрирани с анализ на личната библиотека на архимандрит Зиновий – виден общественик и просветител през епохата на Късното възрождане. Отделено е специално внимание на осигуряването на достъп и условия за популяризирането на богатото книжовно и културно-историческо наследство на Кюстендилския регион чрез използването на съвременни информационни технологии.

The article traces the processes of storage, preservation, cataloging and digitization of special collections in Kyustendil Regional Library. The theoretical lessons and performances are illustrated by the analysis of the personal library of Archimandrite Zinovii – a prominent public figure and educator in the era of the late Renaissance. Special attention is paid to ensuring access and conditions for the promotion of the rich literary and cultural heritage of the Kyustendil region.

21.Панчева, Цветанка, **Попова,** Ели. „Дигитализация на културното наследство” в контекста на модерното образование по библиотечно-информационни науки. Идеи и практики в Софийския университет „Св. Климент Охридски”. В: *Библиотеки, четене, комуникации*. Петнадесета национална научна конференция с международно участие. 17-18 ноем. 2016 г. В. Търново. Велико Търново, 2017, с. 24-33.

С известни промени и съкращения също и в: **Панчева,** Цветанка, **Попова,** Ели. Обучение по оцифровка на документи в рамките на библиотечно-информационно образование в България и в контекста на съвременните европейски изисквания (Идеи и практики в Софийския университет „Св. Климент Охридски”). В: *Санкт-Петербургский государственный институт культуры Кафедра библиотековедения и теории чтения. Сахаровские чтения-2017*. Науч. ред. М.Н. Колесникова. Санкт-Петербург, С-ПГИК, 2017, 154-159. (реферирани и индексирани изд.).

Докладът разглежда настоящата структура на образованието по дигитализация на културното наследство (ДКН) в контекста на европейските политики в областта на висшето образование. Подготовката на висококвалифицирани и конкурентоспособни специалисти не е обвързана само с изпълнението на международни препоръки, а и с

реални политики на учебните заведения. Положителен пример в това отношение е практиката на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, който последователно и системно изгражда дигитални ресурси в помощ на учебния процес, на изследователската и научната работа на академичната общност. Представени са посоките, в които е структурирано обучението по ДКН, идеите и принципите, заложи в във формите на преподаване. Изтъкнато е значението на задълбочаващата се връзка между теоретичната подготовка на студентите и практическите им познания и умения. Очертани са перспективите на образователната програма и стратегическите цели, които катедрата БНИКП си поставя.

The report discusses the current structure of the educational programme in digitalisation of the cultural heritage (DCH) in the context of the European policies in the sphere of higher education. The training of highly qualified and competitive specialists is not only the subject of recommendations, but also of actual policies of the educational institutions. The practice of Sofia University „St. Kliment Ohridski” is a good example in this respect. The University has been building continuously and systematically digital resources to assist the educational process and the research and scientific work of the scientific community. The report presents the way in which the educational programme in DCH is structured, and the ideas and principles embedded in the forms of teaching. It highlights the importance of the strengthening relation between the theoretical training of students and their practical understanding and skills. It outlines the prospects of the educational programme and the strategic objectives that the faculty of Library and Information Science and Cultural Policy (LISCP) has set.

22.Pancheva, Tsvetanka H. But Then There Were also Such Bulgarians: A Bibliography for the Teacher, Enlightener and Statesman Nestor Markov. In: Biomath Communications, ISSN 2367-5233 (print) ISSN 2367-5241 (online), 2017, №4, с. 1-9.

<http://www.biomathforum.org/biomath/index.php/conference/article/view/1159/1129>

В разширен вариант на бълг. ез. Също и в: *Нестор Марков* и неговият принос в лексикографията и образованието: Доклади от Юбилейната научна сесия по случай 180 години от рождението на Нестор Марков, София 24.11.2016 г. / Състав и ред. Диана Благоева. София, БАН. Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин”, 2017, с. 33-39.

Рецензия за биобиблиографията „Нестор Марков (1836 – 1916)”, съставена от проф. Мария Младенова. Текстът надхвърля изискванията за рецензия, защото представя биобиблиографията на фона на по-обширна информация за самия Нестор Марков - като учител с модерни за времето си идеи, книжовник, общественик, читалищен и театрален деец, автор на учебници и от друга страна като политик и държавник. Това не е направено самоцелно, а за да покажат творческите постижения, политическия и държавнически размах и отдаденост на важни за държавата каузи на една неординерна личност, както и да се илюстрират част от сложностите, свързани с

методологията на библиографското издирване на негови текстове и на писаното за него, произтичащи именно от различните етапи в неговия живот и до Освобождението, и след него. Подробно са посочени и достоинства на самата биобиблиография.

Рецензия на биобиблиография „Нестор Марков (1836 - 1916)”, составленной проф. М. Младеновой. Текст выходит за рамки жанра рецензии, поскольку в нем биобиблиография представлена на фоне более обширной информации о самом Несторе Маркове - как учителя, писателя, публициста, общественного деятеля, автора учебников и с другой стороны как политика и государственного деятеля. Это сделано чтобы показать читателям сложность библиографического поиска и методологии розыскания в целом. Достоинства биобиблиографии также подробно изложены.

2018

23.Панчева, Ц. Х. Трансформации краеведческой библиографии в Болгарии и ее роль в информационном обеспечении исторических исследований. В: *Роль библиографии в информационном обеспечении исторической науки* : Сборник статей. Москва : Государственная публичная историческая библиотека России, 2018, с. 216-224.

В статията се очертават причините, довели до необходимостта от създаването на нови информационни ресурси, включително дигитални, които да са в помощ на развитието на историческите изследвания. Обобщени са статистически данни, доказващи сериозно снижаване броя на традиционните печатни библиографски указатели в областта на историята и краеведението, издадени в България през последните 10 години. Анализира се по-подробно развитието на електронната краеведска библиография през същия период и се открояват нейните предимства в сравнение с печатните издания. Посочват се множество примери от българската библиографска практика, свързани с трансформацията на краеведската библиография в електронна среда. На базата на извършения анализ се обръща вниманието на изследователите-библиографи върху въпроса за възможно изменение на самата същност на библиографията в условията на електронизация и отдалечен достъп до нея. Посочват се и публикации на известни руски библиографове, които изразяват сходни виждания по въпроса.

The article considers reasons for providing historical research with new information resources, including digital ones. Attention is drawn, based on statistical data, to a serious decrease in traditional printed bibliographic indexes in the field of history and local studies in the last 10 years in Bulgaria. Electronic regional bibliography is analyzed and its advantages are revealed. Attention of researchers of bibliography raises the issue of possible changes in the nature of bibliography in conditions of its development in electronic environment.

24.Панчева, Цветанка. „Споменът през поколенията и времето” или как да възродим интереса към местната история. В: *ББИА онлайн*, 2018, №4, с. 45-48.

Рецензия за книгата „Споменът през поколенията и времето: Материали за историята на град Варна”, издание на Регионалната библиотека. Изтъкната е необходимостта от възраждане на интереса към стари краеведски текстове, включително чрез съвременното им публикуване – с допълнителни биографични, фактографски и библиографски материали, подходящ дизайн и модерен дигитален печат. Достоинствата на книгата са разгледани и като част от дългосрочната програма на библиотеката за популяризиране на местното книжовно наследство чрез неговата дигитализация и предлагане на иновативни услуги.

Рецензия на книгу „Память поколений и времени: материалы по истории города Варны”, издание региональной библиотеки Варны. Была подчеркнута необходимость возродить интерес к старым краеведческим источникам, в том числе посредством их современной публикации - с дополнительными биографическими, фактологическими и библиографическими материалами, соответствующим дизайном и современной цифровой печатью. Издание книги рассматривается и в связи с долгосрочной программой библиотеки по продвижению местного литературного наследия посредством его оцифровки, а также предоставление новых информационных и коммуникационных услуг.

2019

25.Панчева, Ц. Х. Творческие связи И. В. Гудовщиковой с выдающимися болгарскими библиографами. В: *Библиография* (Москва), 2019, №1, с. 113-123.

Международните връзки в областта на книгознанието, книжовната култура и в частност в библиографознанието през втората половина на XX век в голяма степен се опират на личностния фактор, което позволява осъществяването на ползотворно професионално сътрудничество, въпреки някои налагани ограничения. Нази статия разкрива именно ползите от подобно сътрудничество. В нея са представени руско-българските връзки от този период, засягащи областта на библиографията и името на известната руска изследователка Ирина Василевна Гудовщикова. Статията разкрива малко познати за руските читатели на списанието факти, свързани с професионалната дейност на най-известните български библиографове. На изследване са подложени: цитати и рецензии на трудове на Ирина Василевна в публикации на български автори, т.е. проникването на нейните теоретични възгледи у нас; творческите ѝ връзки и лични контакти с известни библиографи; „българските пристрастия” на Ирина Василевна Гудовщикова, установени чрез нейни рецензии, отзиви и споменавания за български библиографски трудове, „присъствието” на нейни книги и учебници в българските библиотеки (представено и чрез статистически данни, извлечени от електронните им каталози).

The article analyzes the relations of I. V. Gudovshchikova with Bulgarian bibliographers on the basis of a study on what her works were quoted and how her bibliographic ideas penetrated in Bulgaria, which Bulgarian bibliographers communicated

with, and also to what extent her publications are present in Bulgarian electronic catalogs libraries.

26.Панчева, Ц. Х., Петров, Г. М. Проблемы оцифровки культурного наследия в региональных библиотеках Болгарии : результаты анкетного опроса. В: *Сахаровские чтения-2019*: Сборник статей по материалам VII международной научно-практической конференции, Санкт-Петербург, 2-3 декабря 2019 г. Санкт-Петербург, 2019, с. 79-85.

В статията се оповестяват резултатите от по-мощно изследване на тема „Дигитализация на движимото и нематериалното културно наследство в институциите на паметта в България – архиви, музеи, библиотеки”, само в частта му за дигитализацията на документи в регионалните библиотеки. Данните от анкетното проучване се анализират в следните направления: разнообразие от видовете на дигитализираните документи; правила и процедури, свързани със самата дигитализация; използвани технологии, включително за трайно архивиране на дигиталните копия; достъп до колекциите; човешки ресурси, свързани с процеса на дигитализация; финансиране и проекти.

The results of the study on the subject of movable and intangible cultural heritage in the institutions of social memory in Bulgaria, in its part concerning the digitization of documents in regional libraries, are examined. The results are analysed in the following areas: types of digitized documents; rules and procedures; technologies; availability of digital collections; human resources associated with the digitization process; funding and projects.